

Nd.

497. Frumvarp til laga

[109. mál]

um skipun prestakalla.

(Eftir 3. umr. í Ed.)

1. gr.

Prófastsdæmum og prestaköllum landsins skal skipað þannig:

I. *Norður-Múlaprófastsdæmi.*

1. *Skeggjastaðir.* Skeggjastaðasókn.
Prestssetur: Skeggjastaðir.
2. *Hof í Vopnafirði.* Hof- og Vopnafjarðarsóknir.
Prestssetur: Hof.
3. *Kirkjubær.* Kirkjubæjar-, Hofteigs-, Eiríksstaða- og Sleðbrjótssóknir.
Prestssetur: Kirkjubær.
4. *Valþjófsstaður.* Valþjófsstaðar- og Ásssóknir.
Prestssetur: Valþjófsstaður.
5. *Desjarmýri.* Borgarfjarðar-, Njarðvíkur- og Húsavíkursóknir.
Prestssetur: Desjarmýri.
6. *Seyðisfjörður.* Seyðisfjarðar- og Klyppsstaðasóknir.
Prestssetur á Seyðisfirði.

II. *Suður-Múlaprófastsdæmi.*

7. *Vallanes.* Vallanes-, Þingmúla-, Eiða- og Hjaltastaðarsóknir.
Prestssetur: Vallanes.
8. *Norðfjörður.* Norðfjarðar- og Brekkusóknir.
Prestssetur í Neskaupstað.
9. *Eskifjörður.* Eskifjarðar- og Reyðarfjarðarsóknir.
Prestssetur á Eskifirði.
10. *Kolfreyjustaður.* Kolfreyjustaðar- og Fáskrúðsfjarðarsóknir.
Prestssetur: Kolfreyjustaður.
11. *Heydalir.* Heydala-, Stöðvarfjarðar- og Berunessóknir.
Prestssetur: Heydalir.
12. *Djúpivogur.* Djúpavogs-, Berufjarðar- og Hofssóknir.
Prestssetur á Djúpavogi.

III. *Skaftafellsprófastsdæmi.*

13. *Bjarnanes.* Bjarnanes- og Stafafellssóknir.
Prestssetur: Bjarnanes.
14. *Kálfafellsstaður.* Kálfafellsstaðar- og Brunnhólssóknir.
Prestssetur: Kálfafellsstaður.
15. *Hof í Óræfum.* Hofssókn.
Prestssetur: Sandfell.

Heimilt er kirkjustjórninni að selja Sandfell og flytja prestssetrið á hentugri stað.

16. *Kirkjubæjarklaustur (Kirkjubær)*. Prestsbakka- og Kálfafellssóknir.
Prestssetur: Kirkjubæjarklaustur.
 17. *Ásar*. Grafar-, Pykkvabæjar- og Langholtssóknir.
Prestssetur: Ásar.
 18. *Vík*. Víkur-, Reynis- og Skeiðflatarsóknir.
Prestssetur í Vík.
- IV. *Rangárvallaprófastsdæmi.*
19. *Holt undir Eyjafjöllum*. Eyvindarhóla-, Ásólfsskála- og Stóradals-
sóknir.
Prestssetur: Holt.
 20. *Bergþórshvoll*. Kross- og Akureyjarsóknir.
Prestssetur: Bergþórshvoll.
 21. *Breiðabólstaður í Fljótshlíð*. Breiðabólstaðar- og Hlíðarendasóknir.
Prestssetur: Breiðabólstaður.
 22. *Oddi*. Odda-, Stórólfshvols- og Keldnasóknir.
Prestssetur: Oddi.
 23. *Kirkjuhvoll*. Kálfholts-, Háþéjar- og Árbæjarsóknir.
Prestssetur: Kirkjuhvoll.
 24. *Fellsmúli*. Skarðs-, Haga- og Marteinstungusóknir.
Prestssetur: Fellsmúli.
- V. *Árnessprófastsdæmi.*
25. *Hruni*. Hruna-, Hrepphóla-, Stóra-Núps- og Tungufellssóknir.
Prestssetur: Hruni.
 26. *Skálholt*. Skálholts-, Torfastaða-, Haukadals-, Bræðratungu- og Út-
hlíðarsóknir.
Prestssetur: Skálholt.
 27. *Mosfell í Grímsnesi*. Mosfells-, Miðdals-, Stóruborgar-, Búrfells- og
Úlfljótsvatnssóknir.
Prestssetur: Mosfell.
 28. *Hraungerði*. Hraungerðis-, Ólafsvalla- og Villingaholtssóknir.
Prestssetur: Hraungerði.
 29. *Selfoss*. Laugardælasókn.
Prestssetur á Selfossi.
 30. *Eyrarbakki*. Eyrarbakka-, Stokkseyrar- og Gaulverjabæjarsóknir.
Prestssetur á Eyrarbakka.
 31. *Hveragerði*. Kotstrandar-, Hjalla- og Strandarsóknir.
Prestssetur í Hveragerði.
- VI. *Kjalarnessprófastsdæmi.*
32. *Grindavík*. Grindavíkur- og Kirkjuvogssóknir.
Prestssetur í Grindavík.
 33. *Útskálar*. Útskála- og Hvalsnessóknir.
Prestssetur: Útskálar.
 34. *Keflavík*. Keflavíkur- og Innri-Njarðvíkursóknir.
Prestssetur í Keflavík.
 35. *Hafnarfjörður*. Hafnarfjarðar-, Kálfatjarnar- og Bessastaðasóknir.
Prestssetur í Hafnarfirði.
 36. *Mosfell í Mosfellsveit*. Lágafells- og Viðeyjarsóknir.
Prestssetur: Mosfell.
 37. *Reynivellir*. Reynivalla-, Saurbæjar- og Brautarholtssóknir.
Prestssetur: Reynivellir.

38. *Vestmannaeyjar*. Ofanleitissókn.
Prestssetur: Ofanleiti.

VII. *Reykjavík*prófastsdæmi.

39.—47. Í Reykjavíkprófastsdæmi skulu jafnan vera svo margir prestar, að sem næst 5000 manns komi á hvern að meðaltali. Kirkjustjórnin ákveður takmörk sókna og prestakalla að fengnum tillögum safnaðaráðs Reykjavíkur (sbr. 2. gr.) og velur þeim heiti.

VIII. *Mýra- og Borgarfjarðar*prófastsdæmi.

48. *Saurbær á Hvalfjarðarströnd*. Saurbæjar-, Leirár- og Innra-Hólmsóknir.

Prestssetur: Saurbær.

49. *Akranes*. Akranessókn.

Prestssetur á Akranesi.

50. *Hvanneyri*. Hvanneyrar-, Bæjar-, Lundar- og Fitjasóknir.

Prestssetur: Hvanneyri.

51. *Reykholt*. Reykhólts-, Stóra-Áss-, Gilsbakka- og Síðumúlasóknir.

Prestssetur: Reykholt.

52. *Stafholt*. Stafhólts-, Hjarðarhólts-, Hvamms- og Norðtungusóknir.

Prestssetur: Stafholt.

53. *Borg*. Borgar-, Borgarness-, Álftaness- og Álftártungusóknir.

Prestssetur: Borg.

IX. *Snæfellsness- og Dal*prófastsdæmi.

54. *Söðulsholt*. Rauðamels-, Kolbeinsstaða-, Staðarhrauns- og Akrasóknir.

Prestssetur: Söðulsholt.

55. *Staðastaður*. Staðastaðar-, Fáskrúðarbakka-, Búða- og Hellnasóknir.

Prestssetur: Staðastaður.

56. *Ólafsvík*. Ólafsvíkur-, Ingjaldshóls- og Brimilsvallasóknir.

Prestssetur í Ólafsvík.

57. *Setberg*. Setbergs- og Bjarnarhafnarsóknir.

Prestssetur: Setberg.

58. *Stykkishólmur*. Stykkishólms-, Helgafells-, Breiðabólstaðar- og Narfeyrarsóknir.

Prestssetur í Stykkishólmi.

59. *Kvennabrekka*. Kvennabrekku-, Stóra-Vatnshorns-, Snóksdals- og Hjarðarholtssóknir.

Prestssetur: Kvennabrekka.

60. *Hvammur í Dölum*. Hvamms-, Staðarfells- og Dagverðarnessóknir.

Prestssetur: Hvammur.

61. *Staðarhólsþing*. Staðarhóls- og Skarðssóknir.

Prestssetur: Hvoll.

Heimilt er kirkjustjórninni að selja Hvol og flytja prestssetrið á hentugri stað.

X. *Barðastrandar*prófastsdæmi.

62. *Flatey*. Flateyjar- og Múlasóknir.

Prestssetur í Flatey.

63. *Reykhólar*. Reykhóla-, Garpsdals-, Staðar- og Gufudalssóknir.

Prestssetur: Reykhólar.

64. *Brjánslækur*. Brjánslækjar- og Hagasóknir.

Prestssetur: Brjánslækur.

- 65. *Sauðlauksdalur*. Sauðlauksdals-, Saurbæjar- og Breiðuvíkursóknir.
Prestssetur: Sauðlauksdalur.
- 66. *Patreksfjörður*. Patreksfjarðar- og Stóra-Laugardalssóknir.
Prestssetur á Patreksfirði.
- 67. *Bildudalur*. Bildudals- og Selárdalssóknir.
Prestssetur á Bildudal.

XI. *Vestur-Ísafjarðarprófastsdæmi.*

- 68. *Hrafnseyri*. Hrafnseyrar- og Álftamýrarsóknir.
Prestssetur: Hrafnseyri.
- 69. *Þingeyri*. Þingeyrar- og Hraunssóknir.
Prestssetur á Þingeyri.
- 70. *Núpur í Dýrafirði*. Núps-, Mýra- og Sæbólssóknir.
Prestssetur: Núpur.
- 71. *Holt í Önundarfirði*. Holts-, Flateyrar- og Kirkjubólssóknir.
Prestssetur: Holt.
- 72. *Súgandafjörður*. Staðarsókn.
Prestssetur á Suðureyri.

XII. *Norður-Ísafjarðarprófastsdæmi.*

- 73. *Bolungarvík*. Hólssókn.
Prestssetur í Bolungarvík.
- 74. *Ísafjörður*. Ísafjarðar- og Hnífsdalssóknir.
Prestssetur á Ísafirði.
- 75. *Ógurþing*. Ógur- og Eyrarsóknir.
Prestssetur: Hvítanes.
Heimilt er kirkjustjórninni að selja Hvítanes og flytja prestssetrið á hentugri stað.
- 76. *Vatnsfjörður*. Vatnsfjarðar-, Nauteyrar- og Unaðsdalssóknir.
Prestssetur: Vatnsfjörður.
- 77. *Staður í Grunnavík*. Staðar-, Hesteyrar- og Staðarsókn í Aðalvík.
Prestssetur: Staður.

XIII. *Stranda- og Húnavatnsprófastsdæmi.*

- 78. *Árnes*. Árnessókn.
Prestssetur: Árnes.
- 79. *Hólmavík*. Hólmavíkur-, Staðar-, Drangness-, Kaldrananess- og Kollafjarðarnesssóknir.
Prestssetur á Hólmavík.
- 80. *Prestsbakki í Hrutafirði*. Prestsbakka-, Staðar- og Óspakseyrarsóknir.
Prestssetur: Prestsbakki.
- 81. *Melstaður*. Melstaðar-, Kirkjuhvamms-, Staðarbakka- og Efra-Núps-sóknir.
Prestssetur: Melstaður.
- 82. *Breiðabólstaður í Vesturhópi*. Breiðabólstaðar-, Viðidalstungu-, Vesturhópshóla- og Tjarnarsóknir.
Prestssetur: Breiðabólstaður.
- 83. *Steinnes*. Þingeyra-, Undirfells- og Blönduósssóknir (Blönduóss-hreppur).
Prestssetur: Steinnes.
- 84. *Æsustaðir*. Holtastaða-, Bólstaðarhlíðar-, Bergsstaða-, Auðkúlu- og Svínavatnssóknir.
Prestssetur: Æsustaðir.

85. *Höskuldsstaðir*. Höskuldsstaða-, Skagastrandar- og Hofssóknir.
Prestssetur: Höskuldsstaðir.

XIV. *Skagafljarðarprófastsdæmi*.

86. *Hvammur í Laxárdal*. Hvamms- og Ketusóknir.
Prestssetur: Hvammur.
87. *Sauðárkrókur*. Sauðárkróks- og Rípursóknir.
Prestssetur á Sauðárkróki.
88. *Glaumbær*. Glaumbæjar-, Reynistaðar- og Víðimýrarsóknir.
Prestssetur: Glaumbær.
89. *Mælifell*. Mælifells-, Reykja-, Goðdala- og Ábæjarsóknir.
Prestssetur: Mælifell.
90. *Miklibær*. Miklabæjar-, Silfrastaða- og Flugumýrarsóknir.
Prestssetur: Miklibær.
91. *Hólar í Hjaltadal*. Hóla-, Viðvíkur-, Hofstaða- og Hofssóknir (Hofsós).
Prestssetur: Hólar.
92. *Barð*. Barðs-, Knappsstaða- og Fellssóknir.
Prestssetur: Barð.

XV. *Eyjafljarðarprófastsdæmi*.

93. *Grimsey*. Miðgarðasókn.
Prestssetur: Miðgarðar.
94. *Siglufjörður*. Siglufjarðarsókn.
Prestssetur á Siglufirði.
95. *Ólafsfjörður*. Ólafsfjarðarsókn.
Prestssetur á Ólafsfirði.
96. *Vellir*. Valla-, Tjarnar-, Urða- og Upsasóknir.
Prestssetur: Vellir.
97. *Hrisey*. Hriseyjar- og Stærri-Árskógssóknir.
Prestssetur í Hrisey.
98. *Möðruvellir í Hörgárdal*. Möðruvalla-, Glæsibæjar-, Bakka- og Bægisár-
sóknir.
Prestssetur: Möðruvellir.
99.—100. *Akureyri*. Akureyrar- og Lögmannshlíðarsóknir.
Prestssetur á Akureyri.
101. *Laugaland*. Munkaþverár-, Kaupangs-, Grundar-, Möðruvalla-, Saur-
bæjar- og Hólasóknir.
Prestssetur: Laugaland.

XVI. *Þingeyjarprófastsdæmi*.

102. *Laufás*. Laufáss-, Svalbarðs- og Grenivíkursóknir.
Prestssetur: Laufás.
103. *Háls*. Háls-, Illugastaða- og Draflastaðasóknir.
Prestssetur: Háls.
104. *Vatnsendi*. Ljósavatns-, Þóroddsstaðar- og Lundarbrekkusóknir.
Prestssetur: Vatnsendi.
105. *Skútustaðir*. Skútustaða-, Reykjahlíðar-, Víðihóls- og Möðrudalssóknir.
Prestssetur: Skútustaðir.
106. *Grenjaðarstaður*. Grenjaðarstaðar-, Þverár-, Einarstaða- og Nessóknir.
Prestssetur: Grenjaðarstaður.
107. *Húsavík*. Húsavíkur- og Brettingsstaðasóknir.
Prestssetur á Húsavík.

- 108. *Skinnastaður*. Skinnastaðar-, Garðs- og Snartarstaðasóknir.
Prestssetur: Skinnastaður.
- 109. *Raufarhöfn*. Raufarhafnarsókn.
Prestssetur á Raufarhöfn.
- 110. *Sauðanes*. Sauðanes- og Svalbarðssóknir.
Prestssetur: Sauðanes.

2. gr.

Í Reykjavík skal vera safnaðaráð. Skal það skipað formönnum safnaðarnefnda og safnaðarfulltrúum í prófastsdæminu og prestum þess. Prófastur er formaður ráðsins og kallar það saman. Verkefni ráðsins er:

1. Að gera tillögur um skiptingu prófastsdæmisins í sóknir og prestaköll og um breytingar á þeim svo oft sem þörf er, og skal sú skipting að jafnaði miðuð við það, að einn prestur sé í hverju prestakalli.
2. Að sjá um kosningu safnaðarnefnda í prestaköllum eftir skiptingu. Ein safnaðarnefnd sé fyrir hvert prestakall, og hefur hún á hendi störf sóknarnefnda, eftir því sem við á, og er kosin með sama hætti. Þar, sem fleiri en einn söfnuður nota sömu kirkju, skulu nefndirnar hafa sameiginlega stjórn á afnotum og fjármálum kirkjunnar.
3. Að vinna að eflingu kirkjulegs starfs og kristilegrar félagsstarfsemi innan prófastsdæmisins.

3. gr.

Í kaupstöðum utan Reykjavíkur skulu prestar vera svo margir, að sem næst 4000 manns komi á hvern. Skipta skal prestaköllum, þar sem eru tveir eða fleiri prestar, á hliðstæðan hátt og ákveðið er í 2. gr.

4. gr.

Ráðherra skipar prest að Þingvöllum að fengnum tillögum biskups og guðfræðideildar Háskóla Íslands. Skal Þingvallapresti skylt án sérstakrar greiðslu að leiðbeina gestum, sem heimsækja staðinn og þess óska, um allt það, er lýtur að örnefnum, helgi hans og sögu. Aldurstakmark í embættisþjónustu gildir ekki hvað viðvikur þessu embætti.

Prestssetur: Þingvellir.

5. gr.

Nú er skipt prestakalli, þar sem er einn prestur, í tvö eða fleiri prestaköll, og hefur þá presturinn rétt til að velja, hvaða hluta þess hann hyggst að þjóna.

6. gr.

Sveitarfélögum kaupstaða og kauptúna er skylt að leggja til ókeypis lóðir undir kirkjur og prestsseturshús, sem reist verða samkvæmt lögum þessum. Skulu lóðirnar valdar á hentugum stöðum með samþykki kirkjustjórnar.

7. gr.

Sóknarprestarnir á Skeggjastöðum, Hofi í Öræfum, Sauðlauksdal, Hrafnseyri, Súgandafirði, Árnesi, Hvammi í Laxárdal, Grímsey og Raufarhöfn skulu jafnframt gegna þar kennarastörfum, og taka þeir þá laun fyrir hvor tveggja þessi störf í næsta launaflokki fyrir ofan aðra sóknarpresta.

8. gr.

Biskup ræður einn prest, aðstoðarprest, til þess að gegna þjónustu í forföllum sóknarprests um stundarsakir og til annarra starfa í þjónustu kirkjunnar, þar sem hann telur mesta þörf hverju sinni. Prestur þessi skal hafa sömu laun og sóknarprestur, en ferðakostnaður greiðist honum samkvæmt reikningi, er kirkjustjórnin úrskurðar.

9. gr.

Andvirði prestssetra þeirra, sem lögð verða niður samkvæmt lögum þessum, skal verja til húsbygginga og annarra endurbóta á prestssetrum í viðkomandi prestaköllum.

10. gr.

Nú vilja menn breyta skipun sókna eða takmörkun prestakalla, leggja niður kirkju eða færa úr stað eða taka upp nýja kirkju, þar sem ákvæði 2. og 3. gr. eiga ekki við, og skal það mál koma fyrir safnaðarfund, eða safnaðarfundi, ef fleiri en einn söfnuður eiga í hlut. Ef breytingin viðkemur aðeins einum söfnuði, ræður meiri hluti atkvæða á lögsmætum safnaðarfundi. Séu söfnuðir tveir, ræður meiri hluti atkvæða á báðum fundum. Séu söfnuðir fleiri en tveir, ræður meiri hluti safnaðarfunda. Samþykki síðan héraðsfundur (eða héraðsfundur, ef breytingin nær til fleiri en eins prófastsdæmis) tillögurnar, er kirkjustjórn rétt að staðfesta breytingarnar.

11. gr.

Nú er við breytingar þær, sem um ræðir í 10. gr., aðeins um tilfærslu gjaldenda milli sókna að ræða, og kirkjur eru í báðum sóknum, og skal þá sóknarkirkja sú, er nýja gjaldendur fær við sóknarbreytinguna, gjalda kirkju þeirrar sóknar, er gjaldendur missir, sem svarar þriggja ára lögboðnu sóknargjaldi fyrir hvern gjaldanda. Upphæðin greiðist með jöfnum afborgunum á næstu 5 árum, en án vaxta.

Nú er sókn skipt og tekin upp ný sókn og kirkjubygging hafin, og skal þá kirkjumálaráðherra í samráði við biskup skipa þrjá menn til þess að meta skuldlausar eignir sóknarkirkjunnar. Er kirkjunni síðan skylt að greiða vaxtalaust og með jöfnum afborgunum á næstu 5 árum þann hluta eignanna, er hinni nýju sókn ber að tiltölu rétttri við tölu gjaldenda í báðum sóknum, þegar skiptin fara fram, að frádregnu þriggja ára sóknargjaldi þeirra gjaldenda, er kirkjan missir við skiptinguna.

Þegar ný sókn er löglega upp tekin, er presti þess prestakalls, þar sem guðsþjónustuhús sóknarinnar er, skylt að syngja þar messur án sérstaks endurgjalds.

12. gr.

Þegar sóknarkirkja er lögð niður, skulu eignir hennar og andvirði renna til þeirrar kirkju eða þeirra kirkna, er sóknin hverfur til, og skiptast á milli þeirra í réttu hlutfalli við tölu þeirra gjaldenda, er hverri sókn bætist við niðurlagningu sóknarinnar.

Nú eyðist kirkjusókn gersamlega að fólki eða söfnuður er orðinn svo fámenntur, að hann getur ekki haldið kirkju messufærra að dómi hlutaðeigandi sóknarprests og prófasts, og skal þá prófastur taka við sjóði kirkjunnar og umsjón hennar. Kirkjustjórn ákveður síðan, að fengnum tillögum héraðsprófasts, hvort kirkjan skuli lögð niður. Ef svo verður, varðveitist andvirði hennar og sjóður í Hinum almenna kirkjusjóði. Þau heimili, sem eftir kynnu að vera í sókninni, skulu lögð til annarrar sóknar eða sókna eftir ákvörðun kirkjustjórnar.

Byggist sóknin á ný og sóknarmenn ákveða að endurreisa kirkju, skal veita henni sóknarréttindi að nýju og afhenda sjóð hinnar niðurlögðu kirkju.

13. gr.

Kirkjustjórn hlutast til um, að þær breytingar á skipun prestakalla, sem að ofan eru ákveðnar, komist á, svo fljótt sem því verður við komið eftir gildistöku þessara laga.

Ákvæði 7. gr. koma til framkvæmda jafnóðum og kennarastöður losna í hlutaðeigandi skólahverfum.

14. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1952. Frá sama tíma eru úr gildi numin: Lög nr. 45 16. nóv. 1907, um skipun prestakalla.

Lög nr. 20 2. júní 1917, um niðurlagning Njarðvíkurkirkju og sameining Keflavíkur- og Njarðvíkursókna.

Lög nr. 27 26. okt. 1917, um breytingu á 1. gr. laga nr. 45 16. nóv. 1907, um skipun prestakalla.

Lög nr. 36 27. júní 1925, um skiptingu Ísafjarðarprestakalls í tvö prestaköll.

Lög nr. 37 31. maí 1927, um breytingu á lögum nr. 45 16. nóv. 1907, um skipun prestakalla, 1. gr.

Lög nr. 19 1. febr. 1936, um breytingu á lögum nr. 45 16. nóv. 1907, um skipun prestakalla.

Lög nr. 63 11. júní 1938, um breytingu á lögum nr. 45 16. nóv. 1907, um skipun prestakalla.

Lög nr. 76 7. maí 1940, um afhending dómkirkjunnar til safnaðarins í Reykjavík og skiptingu Reykjavíkur í prestaköll.

Lög nr. 45 5. apríl 1948, um breytingu á lögum nr. 45 16. nóv. 1907, um skipun prestakalla.

Lög nr. 37 14. marz 1951, um breytingu á l. nr. 45 16. nóv. 1907, um skipun prestakalla.

Svo og önnur lagaákvæði, er koma kynnu í bága við lög þessi.